Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru afaceri juridice

2025/2058(INI)

27.6.2025

PROIECT DE RAPORT

referitor la dreptul de autor și inteligența artificială generativă – oportunități și provocări
(2025/2058(INI))

Comisia pentru afaceri juridice

Raportor: Axel Voss

PR_INI

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN....3

EXPUNERE DE MOTIVE....11

ANEXĂ: ENTITĂȚILE SAU PERSOANELE DE LA CARE RAPORTORUL A PRIMIT CONTRIBUȚII....16

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la dreptul de autor și inteligența artificială generativă – oportunități și provocări
(2025/2058(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolele 4, 16, 26, 114 și 118,

– având în vedere articolul 17 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

– având în vedere articolul 27 din Declarația universală a drepturilor omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948 (Rezoluția 217 A), care consacră atât dreptul de a lua parte în mod liber la viața culturală, cât și dreptul la ocrotirea intereselor morale și materiale care decurg din orice producție științifică, literară sau artistică,

– având în vedere Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice,

– având în vedere Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPS) din 15 aprilie 1994,

– având în vedere Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date (Directiva privind bazele de date)[1],

– având în vedere Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (Directiva InfoSoc)[2],

– având în vedere Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală[3],

– având în vedere articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ETS nr. 009), care garantează dreptul la respectarea bunurilor și care a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca incluzând și drepturile de proprietate intelectuală, inclusiv în cauza Anheuser-Busch Inc. împotriva Portugaliei (11 ianuarie 2007),

– având în vedere Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23

[1] JO L 77, 27.3.1996, p. 20.
[2] JO L 167, 22.6.2001, p. 10.
[3] JO L 157, 30.4.2004, p. 45.

aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator[4],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE[5],

– având în vedere Directiva (UE) 2016/943 a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2016 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate (secrete comerciale) împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale[6],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2018/1807 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind un cadru pentru libera circulație a datelor fără caracter personal în Uniunea Europeană[7],

– având în vedere Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE[8] (Directiva privind dreptul de autor),

– având în vedere Directiva (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public[9],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2019/1150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online[10],

– având în vedere Cartea albă a Comisiei din 19 februarie 2020 intitulată „Inteligența artificială – O abordare europeană axată pe excelență și încredere” (COM(2020)0065),

– având în vedere Tratatul privind dreptul de autor al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) și Documentul de poziție privind politicile în materie de proprietate intelectuală și inteligență artificială (WIPO/IP/AI/2/GE/20/1 REV) din 29 mai 2020,

– având în vedere rezoluția Parlamentului referitoare la drepturile de proprietate intelectuală pentru dezvoltarea tehnologiilor din domeniul inteligenței artificiale din 20 octombrie 2020,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2022/868 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind guvernanța datelor la nivel european (Regulamentul privind guvernanța datelor)[11],

[4] JO L 111, 5.5.2009, p. 16.
[5] JO L 119, 4.5.2016, p. 1.
[6] JO L 157, 15.6.2016, p. 1.
[7] JO L 303, 28.11.2018, p. 59.
[8] JO L 130, 17.5.2019, p. 92.
[9] JO L 172, 26.6.2019, p. 56.
[10] JO L 186, 11.7.2019, p. 57.
[11] JO L 152, 3.6.2022, p. 1.

– având în vedere Regulamentul (UE) 2023/2854 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2023 privind norme armonizate pentru un acces echitabil la date și o utilizare corectă a acestora (Regulamentul privind datele)[12],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Regulamentul privind inteligența artificială)[13],

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri juridice (XXXX/2025),

Context

A. întrucât dreptul de proprietate, inclusiv proprietatea intelectuală, este consacrat ca drept fundamental la articolul 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene;

B. întrucât Uniunea Europeană se confruntă cu provocarea strategică de a rămâne în urma evoluțiilor internaționale în domeniul inteligenței artificiale; întrucât, prin urmare, este esențial să se promoveze, și nu să se împiedice, progresul tehnologiilor bazate pe inteligență artificială (IA) în cadrul Uniunii pentru a proteja suveranitatea tehnologică, competitivitatea și capacitatea de inovare a Europei;

C. întrucât dreptul de autor și drepturile conexe intră în vigoare automat și conferă drepturi exclusive extinse, inclusiv pe cele de reproducere a operelor și a altor materiale protejate și pe cele de adaptare, distribuire și comunicare a acestora către public;

D. întrucât IA generativă (GenAI) este un tip de inteligență artificială care, spre deosebire de sistemele de IA tradiționale care doar clasifică sau anticipează, creează conținut, cum ar fi texte, imagini, muzică, videoclipuri și cod, imitând adesea creativitatea umană și bazându-se astfel pe conținut preexistent, inclusiv pe materiale protejate de dreptul de autor;

E. întrucât dezvoltarea, implementarea și utilizarea inteligenței artificiale trebuie să respecte pe deplin cadrul juridic existent; întrucât este inacceptabil ca astfel de progrese tehnologice să ignore drepturile consacrate, în special drepturile prevăzute de legislația privind dreptul de autor;

F. întrucât printre principalele întrebări juridice referitoare la interacțiunea dintre GenAI, pe de o parte, și dreptul de autor și drepturile conexe, pe de altă parte, se numără întrebarea dacă noua formă de utilizare a operelor și a altor materiale protejate de dreptul de autor în seturile de date pentru antrenare este legală conform dreptului UE și care ar trebui să fie statutul conținutului generat de IA;

G. întrucât trimiterea la Directiva privind dreptul de autor din Regulamentul privind inteligența artificială este inadecvată și nu oferă o soluție adecvată și proporțională; întrucât dreptul de autor și drepturile conexe, ca drepturi fundamentale consacrate în

[12] JO L, 2023/2854, 22.12.2023.
[13] JO L 1689, 12.7.2024, p. 1.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, nu sunt afectate de Regulamentul privind inteligența artificială;

H. întrucât remunerarea echitabilă pentru utilizarea conținutului protejat este coloana vertebrală a industriei creative din Europa; întrucât utilizarea conținutului protejat de dreptul de autor și drepturile conexe ca date de antrenare pentru modelele de IA generativă, fără remunerarea titularilor de drepturi, creează un dezechilibru sistemic în ecosistemul drepturilor de autor, în detrimentul acestora, subminând astfel sustenabilitatea economică a sectorului creativ din Uniunea Europeană, în special având în vedere că, în prezent, titularii de drepturi nu își pot exercita cu ușurință sau efectiv dreptul de autoexcludere de la excepția prevăzută la articolul 4 din Directiva privind dreptul de autor și nici nu pot verifica dacă opțiunea lor de autoexcludere a fost respectată;

I. întrucât asigurarea respectării corespunzătoare a legii și a unor condiții de concurență echitabile în întreaga Uniune impune ca normele europene privind dreptul de autor și drepturile conexe să se aplice în mod uniform tuturor furnizorilor de IA care comercializează produse sau oferă servicii în Uniunea Europeană, indiferent de locul lor de stabilire și de locul în care a avut loc utilizarea conținutului protejat anterior unei astfel de comercializări sau oferte;

Antrenarea GenAI

J. întrucât articolul 4 din Directiva (UE) 2019/790 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală (Directiva privind dreptul de autor) a introdus o excepție pentru reproducerea și extragerea din opere și din alte materiale protejate în scopul extragerii textului și a datelor (TDM), care, potrivit articolului 2 din directiva respectivă, este definită ca fiind „orice tehnică analitică automatizată care vizează analizarea textului și a datelor în formă digitală pentru a genera informații [...]”; întrucât articolul 4 nu a fost nici redactat, nici conceput pentru a reglementa practicile specifice implicate în antrenarea IA;

K. întrucât această formă nouă și specifică de utilizare (antrenarea GenAI) necesită o clarificare a condițiilor juridice în care se poate desfășura o astfel de antrenare;

L. întrucât seturile de date de antrenare de înaltă calitate și cuprinzătoare sunt esențiale pentru dezvoltarea eficace a sistemelor de GenAI și pentru a asigura rezultate fiabile și de înaltă calitate ale acestor sisteme; întrucât permiterea utilizării legale a unor astfel de seturi de date în interiorul Uniunii Europene este, prin urmare, esențială pentru stimularea inovării, asigurarea suveranității tehnologice și menținerea competitivității Uniunii în peisajul global al IA care evoluează rapid;

M. întrucât lansarea iminentă a Centrului de cunoștințe privind dreptul de autor al EUIPO ar reprezenta o inițiativă oportună și lăudabilă, menită să consolideze interfața dintre dreptul de autor și tehnologiile emergente, în special GenAI;

N. întrucât, pe lângă o autoexcludere standardizată care poate fi citită automat, titularii de drepturi ar trebui să aibă și posibilitatea de a înregistra o astfel de autoexcludere într-un registru centralizat, utilizând un standard tehnologic unic și într-un format care poate fi citit automat, gestionat, eventual, de Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate

Intelectuală (EUIPO), permițând astfel excluderea efectivă a operelor înregistrate din procesele automatizate de extragere a datelor;

O. întrucât orice furnizor de GenAI ar trebui să asigure transparența deplină și detaliată cu privire la toate conținuturile protejate de dreptul de autor utilizate pentru antrenarea sistemului respectiv, indiferent de jurisdicția în care au fost efectuate actele relevante din punctul de vedere al dreptului de autor care stau la baza antrenării; întrucât această transparență constă într-o listă detaliată care identifică fiecare conținut protejat de dreptul de autor utilizat pentru antrenare; întrucât aceeași cerință ar trebui să se aplice *mutatis mutandis* oricărei utilizări ulterioare a conținutului în scopuri de inferență (*inference*), generare augmentată prin regăsire (*retrieval-augmented generation*) sau perfecționare (*fine-tuning*), nu doar furnizorilor de modele de inteligență artificială, așa cum este prevăzut în prezent la articolul 53 din Regulamentul privind inteligența artificială (AIA), ci și furnizorilor sau operatorilor de sisteme de IA;

P. întrucât o astfel de transparență ar putea fi facilitată printr-un intermediar de încredere, cum ar fi Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), care ar fi responsabil de notificarea titularilor de drepturi cu privire la utilizarea conținutului lor, permițându-le astfel să formuleze revendicări în legătură cu utilizarea acestuia în scopuri de antrenare; un astfel de intermediar ar trebui să dispună de competențele și resursele necesare pentru a evalua dacă furnizorii și operatorii respectă pe deplin obligațiile în materie de transparență;

Q. întrucât, ca alternativă la registrul EUIPO menționat mai sus, transparența ar putea fi realizată și prin oferirea posibilității titularilor de drepturi de a aplica un filigran (*watermark*) operelor lor și altor materiale protejate, precum și prin obligarea furnizorilor de IA să pună la dispoziție instrumente de căutare care să permită detectarea acestor filigrane în materialele utilizate pentru antrenare;

R. întrucât, pe lângă obligația de transparență deplină în ceea ce privește operele protejate de dreptul de autor și alte materiale protejate, este necesar să se instituie un mecanism prin care, în anumite condiții, neasigurarea unei transparențe depline de către furnizorii sau operatorii de sisteme de IA să dea naștere unei prezumții absolute că orice operă protejată de dreptul de autor sau alt material protejat relevant a fost utilizat în scopuri de antrenare, declanșând astfel toate consecințele juridice aplicabile în temeiul dreptului Uniunii și al dreptului național pentru încălcarea dreptului de autor sau a drepturilor conexe; întrucât, în cazul în care o instanță se pronunță în favoarea unui titular de drepturi fie pe baza unei astfel de prezumții, fie pe baza probelor prezentate, toate cheltuielile de judecată rezonabile și proporționale și celelalte cheltuieli sunt suportate de furnizorul de IA;

S. întrucât există un deficit de cunoștințe în rândul furnizorilor de GenAI, în special al întreprinderilor mai mici, în ceea ce privește obligațiile care le revin în materie de drepturi de autor potrivit legislației UE;

T. întrucât sectorul presei joacă un rol esențial în protejarea democrației și a structurii democratice în cadrul Uniunii Europene; întrucât este esențial să se garanteze că modelele și sistemele de GenAI nu recurg la procesări selective care favorizează anumite publicații în detrimentul altora, păstrând astfel pluralismul și imparțialitatea

informațiilor; întrucât modelele și sistemele de GenAI trebuie concepute astfel încât să integreze și să ia în considerare întregul spectru al publicațiilor de presă pentru a susține valorile democratice fundamentale ale diversității și echității în discursul public; întrucât este necesar să se stabilească standarde clare de calitate pentru modelele și sistemele de GenAI;

Rezultatele generate de GenAI

U. întrucât transparența în ceea ce privește rezultatele generate de sistemele de inteligență artificială este esențială pentru a permite clasificarea corectă a operelor ca fiind „create de om” sau în alt mod; întrucât o astfel de clasificare are consecințe juridice importante, inclusiv în ceea ce privește aplicabilitatea protecției oferite de dreptul de autor și stabilirea drepturilor și a răspunderii;

V. întrucât generarea de rezultate, specifică GenAI, poate încălca drepturile de reproducere, de punere la dispoziția publicului sau de comunicare către public; întrucât excepția în cazul extragerii textului și a datelor prevăzută la articolul 4 din Directiva privind dreptul de autor nu acoperă dreptul de punere la dispoziția publicului sau dreptul de comunicare către public;

X. întrucât, în ceea ce privește regimul juridic al rezultatelor GenAI, legislația UE privind dreptul de autor se bazează în continuare pe principiile autorului uman; întrucât, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, conceptul de „operă” implică două condiții cumulative: în primul rând, trebuie să fie un material original care să reflecte creația intelectuală proprie a autorului; în al doilea rând, această creație trebuie să fie exprimată într-un mod care să o facă identificabilă cu suficientă precizie și obiectivitate;

Y. întrucât reglementările internaționale neuniforme privind eligibilitatea conținutului generat de IA pentru protecția oferită de dreptul de autor reprezintă un risc pentru coerența globală a dreptului proprietății intelectuale și pot conduce la arbitraj de reglementare sau pot submina competitivitatea sectoarelor creative și a sectorului IA din Uniune; întrucât convergența internațională și instituirea unui cadru de reglementare global ar oferi o alternativă mai eficientă și mai coerentă la fragmentarea actuală a abordărilor juridice;

Z. întrucât, în măsura permisă de dreptul internațional, actualul principiu al teritorialității trebuie adaptat pentru antrenarea sistemelor de GenAI, pentru a se garanta că antrenarea cu conținut european este supusă dreptului european chiar și atunci când are loc în afara UE,

1. recomandă Comisiei ca, independent de revizuirea planificată a cadrului privind dreptul de autor și a Directivei privind dreptul de autor și fără a presupune necesitatea unei revizuiri legislative, să efectueze de urgență o evaluare aprofundată a măsurii în care acquis-ul UE existent în domeniul drepturilor de autor abordează în mod adecvat incertitudinea juridică și efectele asupra competitivității asociate cu utilizarea operelor și a altor materiale protejate pentru antrenarea sistemelor de IA generativă, precum și diseminarea conținutului generat de IA care poate înlocui expresia creației umane;

2. recomandă, de asemenea, ca această evaluare să vizeze menținerea unui cadru în care

mecanismele de remunerare echitabilă să permită generarea resurselor necesare pentru ca producția artistică și creativă europeană să prospere în contextul transformării globale determinate de IA;

3. ia act de utilizarea sistemelor de IA generativă care se bazează pe conținut protejat fără autorizarea sau compensarea titularilor de drepturi afectați de o astfel de utilizare, în special atunci când aceste sisteme sunt integrate în motoare de căutare sau în alte servicii digitale care permit generarea, adesea în timp real și cu costuri marginale, de conținut care imită sau utilizează direct opere originale și alte materiale protejate pe care modelele au fost antrenate sau care au fost extrase, inclusiv în timp real, de astfel de modele; își exprimă îngrijorarea față de faptul că aceste practici pot duce la furnizarea de produse și servicii care concurează direct cu cele ale titularilor de drepturi;

4. invită Comisia să impună imediat o obligație de remunerare furnizorilor de modele și sisteme de IA de uz general pentru utilizarea inedită a conținutului protejat de dreptul de autor sau drepturi conexe, această obligație aplicându-se până la adoptarea reformelor prevăzute în prezentul raport;

5. încurajează Comisia să coordoneze eforturile de sensibilizare cu privire la dreptul de autor în rândul dezvoltatorilor de IA, eforturi care pot include liste de verificare a conformității, seturi de instrumente juridice și tehnologice, precum și ghiduri tehnice;

6. sprijină clarificarea excepției în cazul extragerii textului și a datelor prevăzută la articolul 4 din Directiva privind dreptul de autor în ceea ce privește principalele deficiențe și ambiguități detectate până în prezent în aplicarea sa, în special referitor la stabilirea unui standard clar care poate fi citit automat pentru opțiunea de autoexcludere și la conceptul de „acces legal”;

7. consideră că ar trebui instituit un cadru juridic pentru GenAI, fie prin introducerea unei excepții specifice de la drepturile exclusive de reproducere și extragere, distinctă de cea prevăzută pentru extragerea textului și a datelor la articolul 4 din Directiva privind dreptul de autor, fie prin extinderea domeniului de aplicare al acestei dispoziții pentru a include în mod explicit antrenarea GenAI, care nu este acoperită în prezent; subliniază că titularii de drepturi au dreptul de a opta pentru autoexcludere prin intermediul unui mecanism standardizat, care permite citirea automată;

8. recomandă Comisiei să asigure compatibilitatea acestui nou cadru juridic privind GenAI cu testul în trei etape prevăzut la articolul 5 alineatul (5) din Directiva InfoSoc;

9. recomandă să se atribuie EUIPO responsabilitatea de a crea și gestiona un registru central al autoexcluderilor și, acolo unde este necesar, de a media procesul de acordare a licențelor, în vederea simplificării relațiilor dintre furnizorii de GenAI și titularii de drepturi, prin crearea unui cadru funcțional, favorabil inovației, care să sprijine competitivitatea Uniunii fără a împiedica în mod nejustificat dezvoltarea tehnologiilor bazate pe IA; recomandă, de asemenea, ca atât declarațiile de autoexcludere, cât și ofertele de licență să fie înregistrate în același registru, într-o formă care poate fi citită automat;

10. invită Comisia să propună ca furnizorii și operatorii de modele și sisteme de IA de uz general să asigure o transparență deplină și aplicabilă în practică, precum și

documentația de proveniență, în ceea ce privește utilizarea în orice scop a oricărei opere protejate de dreptul de autor sau a altor materiale protejate, inclusiv pentru inferență, generare augmentată prin regăsire sau perfecționare, ținând seama în mod corespunzător de necesitatea de a proteja secretele comerciale și informațiile comerciale confidențiale;

11. invită Comisia să propună instituirea unei prezumții absolute potrivit căreia, pentru orice model sau sistem de IA (GenAI) de uz general introdus pe piața Uniunii, s-au utilizat opere și alte materiale protejate de dreptul de autor sau drepturi conexe în procesul de antrenare, în cazul în care obligațiile legale de transparență prevăzute în prezenta rezoluție nu au fost pe deplin respectate; recomandă, de asemenea, ca, în cazul în care o instanță se pronunță în favoarea unui titular de drepturi fie pe baza unei astfel de prezumții, fie pe baza probelor prezentate, toate cheltuielile de judecată rezonabile și proporționale și alte cheltuieli suportate pentru asigurarea respectării drepturilor în cauză să fie suportate de furnizorul modelului sau al sistemului de IA;

12. insistă asupra faptului că conținutul generat de IA ar trebui să rămână neeligibil pentru protecția oferită de dreptul de autor și că statutul de domeniu public al unor astfel de opere ar trebui să fie stabilit în mod clar;

13. invită Comisia să analizeze măsuri pentru a contracara încălcarea drepturilor de reproducere, de punere la dispoziția publicului și de comunicare către public prin producerea de rezultate generate de GenAI;

14. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.

EXPUNERE DE MOTIVE

Pe măsură ce progresează dezvoltarea digitală și tehnologică, în special a IA și a așa-numitelor „modele lingvistice generative de mari dimensiuni”, unele drepturi, cum ar fi drepturile de autor, drepturile personalității, dreptul la nediscriminare etc., pierd din importanță, deoarece aplicarea acestor drepturi va fi cu greu posibilă fără riscuri juridice și de costuri enorme pentru titularii lor.

Acest lucru creează o insecuritate juridică uriașă pentru toate părțile implicate. Cu toate acestea, dacă legiuitorul european, prin procesele sale de lungă durată și lipsa de curaj, continuă să refuze să abordeze problemele esențiale în mod direct, UE și actorii săi vor rămâne mereu în dezavantaj și vor fi create dependențe suplimentare.

Prin urmare, trebuie să fie valabil principiul conform căruia evoluțiile tehnologice trebuie să respecte legislația existentă și, pe de altă parte, legislația existentă nu trebuie să împiedice evoluțiile tehnologice. Acest lucru necesită, în mod prioritar, soluții viabile, care în prezent nu sunt oferite de actorii de pe piață de ambele părți, deoarece evoluțiile tehnologice afectează drepturile de autor, încât par a fi incompatibile unele cu altele. Probabil că nu vor mai fi posibile soluții perfecte.

Acesta este motivul pentru care este necesar ca legiuitorul european să găsească un echilibru adecvat între interesele părților interesate cât mai curând posibil. De asemenea, ar fi de dorit să se găsească o soluție viabilă permanentă pentru a se evita necesitarea protejării din nou a drepturilor de autor împotriva noilor tehnologii o dată la 5-6 ani. Un „regulament general privind drepturile de autor”, în paralel cu Regulamentul general privind protecția datelor, ar putea fi util în acest caz. Propunerea privind răspunderea în materie de IA ar fi putut oferi soluții mai rapide din punct de vedere procedural. Cu toate acestea, în absența unei viziuni cuprinzătoare din partea diferiților actori, propunerea trebuie să fie retrasă din nou (fiind probabil îndoielnică din punct de vedere juridic) și, prin urmare, incertitudinea juridică va persista.

De aceea, prezentul raport ar trebui să fie o încercare de a se ajunge la un echilibru funcțional între noile tehnologii și drepturile de autor. Acest lucru necesită o combinație de soluții juridice, tehnice și tehnologice.

Situația politică nu este ușoară pentru UE:

1. din punct de vedere geopolitic, deoarece valorile „Occidentului” sunt divergente;

2. dezvoltarea IA la nivel european a rămas mult în urmă și trebuie promovată fără „obstacole” suplimentare;

3. valoarea adăugată actuală a dezvoltării digitale este asigurată de marile companii tehnologice din SUA, în detrimentul sectorului creativ european.

Prin urmare, prezentul raport este destinat, de asemenea, să sprijine și să promoveze dezvoltarea IA în Europa. Pentru că Europa are nevoie de IA pentru a stimula digitalizarea, care este esențială în lumea noastră globalizată. Ocaziile pentru progresul european sunt imense și în niciun caz nu trebuie să rămână nevalorificate. Cu toate acestea, dorim în Europa și sisteme de

IA care să îndeplinească cerințe calitative și de încredere – acest lucru poate fi realizat numai cu date de calitate ale autorilor.

În același timp, dorim și să menținem protecția drepturilor de autor pentru operele sectoarelor noastre creative și ale profesioniștilor din domeniul cultural. Pentru că cultura europeană este o parte fundamentală a identității noastre. Valoarea adăugată europeană în sectoarele creative este imensă și nu poate fi utilizată fără compensații. Prin urmare, această nouă utilizare a conținutului protejat (date de antrenare, utilizarea datelor pentru rezultatul generativ) trebuie remunerată. Aceasta este singura modalitate prin care profesioniștii noștri europeni din domeniul culturii pot pune bazele economice pentru generarea de conținut suplimentar.

În acest context, drepturile conexe drepturilor de autor legate de conținuturile editorilor de presă joacă un rol special suplimentar în înțelegerea democrației noastre europene și a statului de drept. Libertatea presei, libertatea de exprimare și libertatea de informare nu pot fi în niciun caz subminate sau dominate de inteligența artificială, în special atunci când, cum este cazul în prezent, accesul digital și „alocarea” digitală a informațiilor au loc din ce în ce mai mult prin intermediul motoarelor de căutare și al IA sau, în cazul IA generative, sunt influențate și de boți, toate acestea fiind în mâinile unui număr mai mic de întreprinderi. Este extrem de periculos controlul asupra datelor utilizate în scopul dezinformării, inclusiv cele generate de boți, deepfake și interferența rezultată din acestea în alegeri sau în influențarea opiniei publice. Pluralitatea și diversificarea opiniilor în acest context ar trebui, prin urmare, să fie asigurate sub forma unei prese independente. Aceasta înseamnă că prelucrarea conținutului în mod automat și generativ trebuie să ducă la o contraprestație corespunzătoare. În plus, pentru editorii de presă este totuși important și să rămână identificabili pentru utilizatori. Acest lucru poate necesita obligația de a indica sursa.

În acest context, ar trebui discutată și situația comparabilă a așa-numitelor sisteme de acces cu plată, în spatele cărora nu există întotdeauna doar conținut protejat prin drepturi de autor – deși acesta există câteodată.

Cu toate acestea, în situația actuală, trebuie să se presupună, de asemenea, că o piață a licențelor care se dezvoltă lent nu va mai include toți participanții la piață. Aceasta înseamnă că nu toți editorii de presă sau nu toate conținuturile protejate prin drepturi de autor sunt necesare pentru oferirea de material de antrenare contra cost, astfel încât participanții la piață fără putere de negociere să nu mai fie luați în considerare atunci când solicită compensații. O soluție, în măsura în care ar fi deja necesară în prezent, va fi posibilă probabil numai prin intermediul unor taxe forfetare sau al organizării mai temeinice pentru a concentra puterea de negociere. Este discutabil dacă toți participanții doresc să urmeze o astfel de cale.

Cu toate că acest lucru ar trebui lăsat în principal la latitudinea participanților la piață, se pune întrebarea, în ceea ce privește sistemele de IA generativă oferite în întreaga lume, dacă numai „licențele mondiale” vor juca un rol în acordarea de licențe.

Întrucât aceste date „protejate de drepturile de autor” sunt utilizate deja de mai mulți ani (cel puțin de la sfârșitul anului 2022) fără o licență sau o altă autorizație din partea autorilor, trebuie să se ia în considerare și măsura în care compensația trebuie plătită și retroactiv.

În orice caz, până la introducerea unei reglementări adecvate pentru soluționarea acestei probleme, legiuitorul european sau Comisia Europeană ar trebui să prevadă o taxă forfetară imediată și simplă pentru utilizarea acestor drepturi de autor în valoare de 5-7 % din

cifra globală de afaceri, pentru a compensa valoarea adăugată pe care o generează aceste întreprinderi utilizând datele creatorilor europeni și pentru a asigura că aceasta rămâne în Europa.

Desigur, acest lucru necesită, de asemenea, o reevaluare a principiului teritorialității, astfel cum se prevede deja în Regulamentul IA. Nu putem permite ca modelele de IA să fie antrenate oriunde în lume cu date europene protejate prin drepturi de autor ca apoi să fie oferite în Europa.

În viitor, aceasta ar putea duce, de asemenea, la necesitatea ca un legiuitor democratic fie să revizuiască, fie să standardizeze calitatea fundamentelor „modelelor lingvistice generative de mari dimensiuni”. În viitor, ar putea fi, de asemenea, necesar ca legiuitorul să impună unor astfel de dezvoltatori de IA să includă opere protejate prin drepturi de autor pentru a menține calitatea acestor modele.

Prin urmare, ar trebui să utilizăm IA și pentru a consolida independența și diversitatea informațiilor de înaltă calitate prin intermediul inteligenței artificiale.

IA are nevoie, de asemenea, de acces la opere protejate prin drepturi de autor pentru a se dezvolta în continuare calitativ. Prin urmare, în ultimii ani, o cantitate uriașă de conținut a fost utilizată de dezvoltatorii de IA în principal, dar nu numai, în scopuri de antrenare. Această antrenare este un mod de utilizare complet nou, căruia normele existente privind drepturile de autor i se aplică doar într-o măsură limitată.

În prezent, lipsa compensațiilor duce la o insecuritate juridică enormă. O soluție clară din punct de vedere juridic pentru reducerea tensiunilor este extrem de urgentă. Atât timp cât nu există un cadru juridic clar care să reglementeze conflictele de interese, se utilizează conținut european, în timp ce crearea de valoare adăugată are loc în altă parte. Prin urmare, Comisia trebuie să acționeze imediat[14], fără a aștepta posibile revizuiri, de exemplu, ale Directivei privind dreptul de autor sau ale Regulamentului IA.

O soluție trebuie să rezulte din interacțiunea dintre posibilitățile de acordare a licențelor și obligațiile de transparență în temeiul dreptului internațional și al dreptului de dispunere al autorului care rezultă din acesta.

Prin urmare, o referință la articolul 4 din Directiva privind dreptul de autor tot nu este suficientă și probabil nu este în conformitate cu principiile internaționale ale dreptului de autor. Legiuitorul european a incorporat articolul 4 în Regulamentul IA fără a stabili clar consecințele. Excepția actuală de la articolul 4, care permite extragerea textului și a datelor în condițiile specificate în acesta, nu a fost dezvoltată la momentul respectiv cu intenția de a permite pentru toți utilizarea în masă a operelor protejate prin intermediul IA generative. Cu siguranță, nu în cazul în care duce la crearea unui produs competitiv, accesibil publicului.

Cu toate acestea – chiar dacă articolul 4 nu este aplicabil din punctul de vedere al raportorului – avem nevoie de o posibilitate similară care să permită dezvoltatorilor de IA să obțină licențe pentru opere protejate cât mai simplu și mai ușor de pus în aplicare din punct de vedere tehnic. Acest lucru se realizează cel mai bine în format digital. În plus, trebuie luată în considerare și logica articolului 17 din Directiva privind dreptul de autor.

[14] A se vedea, de asemenea, raportul departamentului tematic.

În același timp, este important să se asigure că titularii de drepturi pot decide în continuare dacă și în ce formă (licență) conținutul lor poate sau nu să fie utilizat pentru acest nou tip de utilizare. Titularilor de drepturi trebuie să li se confere și dreptul de a nu participa.

Cu toate acestea, pentru o recunoaștere facilă și fără obstacole din partea dezvoltatorilor de IA, refuzul de a nu participa trebuie să poată fi citit automat și să fie standardizat.[15] De asemenea, utilizarea posibilității de neparticipare într-un mod legal și sigur din punct de vedere practic trebuie să fie responsabilitatea titularului de drepturi.

Pentru ca punerea în aplicare să fie cât mai simplă pentru dezvoltatorii de IA, pare necesar să se înregistreze neparticiparea voluntară într-un registru european. Prin urmare, este necesar ca acest registru să fie ținut de EUIPO. Astfel, dezvoltatorul de IA are posibilitatea fie de a respecta opțiunile de neparticipare standardizate, care pot fi citite automat, fie de a identifica prin intermediul registrului operele care nu pot fi utilizate fără autorizare.

Pe de altă parte, numai conținutul protejat prin neparticipare sau înregistrat poate fi protejat pentru acest tip de utilizare. Ar fi chiar posibil ca procesul de acordare a licențelor să fie legat direct la acest registru, simplificând procedura și creând un fel de „ghișeu unic” pentru dezvoltatorii de IA.

Întrucât titularii de drepturi nu au și nu pot avea cunoștință de acest nou tip de utilizare, este esențială o obligație de transparență. Această obligație de transparență obligă dezvoltatorii de IA să furnizeze o listă cuprinzătoare și detaliată a conținutului protejat pe care l-au utilizat pentru noua utilizare. „Rezumatul suficient de detaliat” prevăzut de Regulamentul IA a fost, până în prezent, complet inadecvat, deoarece nu este în măsură să clarifice deloc utilizarea conținutului tocmai pentru că este un rezumat. Prin urmare, în cazul de față este necesară o interpretare care poate fi utilizată și în contextul dreptului de autor.

Dacă, de exemplu, motive precum secretele comerciale împiedică accesul relevant pentru autor la această bază de date sub forma transparenței, obligația trebuie îndeplinită prin intermediul unui intermediar de încredere. Și în acest caz, EUIPO ar putea acționa ca intermediar. EUIPO îl poate informa apoi pe titularul de drepturi cu privire la utilizarea operei sale.

Obligația de transparență poate fi îndeplinită, de asemenea, impunând etichetarea operei protejate prin drepturi de autor, de exemplu prin filigrane[16] sau posibilități similare, și permițând titularilor de drepturi să o verifice încrucișat fie prin accesul la baza modelului de IA, fie prin intermediul registrului. Într-o lume digitală, o amprentă digitală pe operele protejate pare oricum esențială.

Legiuitorul va trebui probabil, de asemenea, să rezolve problema că nu orice website privat conținând o imagine protejată prin drepturi de autor este exclus automat din datele de antrenare. Din toate punctele de vedere și în fiecare etapă, abuzul, manipularea informațiilor, ipotezele juridice, inversarea sarcinii probei sau chiar mijloacele foarte puternice de atragere a răspunderii trebuie luate în considerare sau evaluate foarte atent.

Pe lângă soluționarea acestei probleme, alte aspecte ale drepturilor de autor trebuie, în general, să fie adaptate la evoluțiile tehnologice. Acest lucru va necesita o mai mare

[15] A se vedea și studiul EUIPO.
[16] A se vedea și studiul EUIPO.

armonizare la nivel european a legislațiilor naționale ale statelor membre privind drepturile de autor.

ANEXĂ: ENTITĂȚILE SAU PERSOANELE DE LA CARE RAPORTORUL A PRIMIT CONTRIBUȚII

Potrivit articolului 8 din anexa I la Regulamentul de procedură, raportorul declară că a primit contribuții de la următoarele entități sau persoane pentru întocmirea proiectului de raport:

Entitatea și/sau persoana
ITI - Information Technology Industry Council
Spitzenorganisation der Firmernwirtschaft
Fdup
Linklaters LLP
Mazagan
NBCuniversal
The lnternation Federation of Film Distributors' and Publishers' Associations
Allianz
Digital Music Europe
IFRRO
Duke University
Masaryk University (PhD Candidate, Intellectual Property Law)
Microsoft
Meseuro srl
AK Public Affairs
The Computer & Communications Industry Association
Zukunftfabrik2050.de
SACO
Liccium B.V.
European Blockchain Association
France Digitale
ACT Al NOW
Alliance de la Presse d'lnformation Generale
IFRRO
KPMG Law
TikTok
MFE-MEDIAFOREUROP EN.V.
Hanbury Strategy
VAUNET
EBU / UER - European Broadcasting Union
University of Turin; Eindhoven
VAUNET - Verband Privater Medien
Coalition for Creativity
The European Video on Demand Coalition
#WeAreEurope
Aleph Alpha GmbH
Cullen International
Bertelsmann
NAI apollo

IMPF
Tilburg University
Meta
YouTube
HBM
Initiative Urheberrecht
ICMP - The global voice
Access Partnership
AEPO-ARTIS
Toy Industries of Europe
EIMP - European Independent Media Publishers
EARE
DFL Deutsche FuP..ball Liga GmbH
Video Games Europe
Midjourney
Nexareg
EurolSPA
Keywords Studios
Advance/Conde Nast
Future of privacy forum
Society of Audiovisual Authors
Initiative Urheberrecht
APCO
European Publishers Council
Cloudflare
Elda
RELX
Center for Journalism & Liberty (CJL)
Business at OECD
Google
Bitkom e.V.
Creativity Works!
IFPI
STM
MVFP
CEPIC
National Law Institute University
Motion Picture Association
Copyright Clearance Center
Solutions for a Small Planet
European Parliamentary
Ives Attorneys
Freshfields
FREELENS e.V.
IFRRO
News Media Europe
Mediapro

Lausen
L'ARP - Societe civile des Auteurs Realisateurs Producteurs
EUROPEAN BLOCKTECH
RAAP
EMMA-ENPA
LAUSEN
MPA
BDI
Anthropic
Credo Al
ODISEIA
EG Legal Services
Federal Association of German Leasing Companies
Independent policy expert
European Producers Club (EPC)
Audiovisual Anti-Piracy Alliance (AAPA)
CEPI - European Audiovisual Production
365 Sherpas GmbH
Wikimedia France
IFPI
Federation of European Publishers
Federation of the European Sporting Goods Industry
Al Sweden
CEDRO
European Writers' Council
Dell
FTI Consulting
Apple
Adan
CEPI - European Audiovisual Production
FERA - Federation of European film directors
APCO
European Visual Artists
CGI
DGA Group
HP
DOT Europe
Schibsted media AS
Business Software Alliance
Vorsitzender
FREELENS
NCSR Demokritos
Bertelsmann SE & Co KGaA
Lawyer
Universal Music Group
Solutions for a Small Planet
Association of Commercial Television and Video on Demand Services in Europe

AK Public Affairs
ECSA, European Community Shipowners' Associations
PRSforMusic
International Trademark Association
L'ARP
EFAD
Arcom
Axel Springer SE
Auteursbond (Dutch)
Premier League
Deutscher Fotorat
Society of Audiovisual Authors
Bitkom e.V.
Futuro Publico
Al Caramba!
INTA
University of Liverpool / School of Law and Social Justice
Assonime
AIE
PlayRight CV, IMARA, GA
Assonime - Association
RTL Deutschland GmbH
Euralia
German Bar Association
Atresmedia
Amazon
Samman Law & Corporate Affairs
European Publishers Council
EUROCINEMA
Tony Blair Institute
European Illustrators Forum
AEPO-ARTIS
IHK fur Munchen und Oberbayern
GEMA
Hubert Burda Media
Access Partnership
FIAPF - International Federation of Film Producers Associations
Sky Group
The European Alliance of News Agencies
European Writers' Council
EGAIR
VERA Studio
Warner Bros Discovery
VAUNET
IHK fur Munchen und Oberbayern
Bundesverband Schauspiel
News Corp

	Boardmember Dutch Writers Guild
	Kunstenbond
	Forward Global
	Video Games Europe
	APCO Worldwide
	Getty Images
	VERA Studio
	EGAIR
	Klarna
	UGGC Avocats
	FLA
	Shearwater Global
	EuroCommerce
	MFE
	International Federation of Actors

Lista de mai sus este elaborată sub responsabilitatea exclusivă a raportorului.

În cazul în care în listă sunt identificate persoane fizice prin numele sau funcția lor ori prin ambele elemente, raportorul declară că a transmis persoanelor fizice în cauză Avizul Parlamentului European nr. 484 privind protecția datelor (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), în care sunt stabilite condițiile în care sunt prelucrate datele lor cu caracter personal, precum și drepturile legate de prelucrarea respectivă.